

Finanskomiteen
Stortinget

Deres referanse:
Vår referanse: 22/00326-24
Vår dato: 15.05.2024

Fellesorganisasjonen (FO)
Mariboegate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

fo.no

FOs innspill til Finanskomiteen om revidert nasjonalbudsjett 2024

FO er fagforeningen for sosialarbeidere. Vi organiserer nærmere 36 000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. Medlemmene våre jobber innenfor ulike velferdstjenester, og har god kunnskap om hvordan tjenestene fungerer og hva som skal til for at de skal bedre.

FO er fornøyd med at Regjeringen nå gir mer midler til helse, trygghet og sikkerhet. Budsjettet bidrar til å trygge velferd, og gir grunnlag for noe bedring på viktige områder. Men vi savner en større satsning på tiltak for aktiv fordelingspolitikk og tydeligere sosialpolitisk profil.

Ungdomskriminalitet

Regjeringen foreslår 1,6 milliarder kroner ekstra til politiet i 2024, og vil blant annet øke innsatsen mot organisert kriminalitet, kriminelle gjenger og kriminelle nettverk med 300 millioner kroner nå i 2024, og en varig styrking på 600 millioner kroner i året fra 2025. 10 millioner av det går til to ekspertgrupper for unge som begår gjentatt og alvorlig kriminalitet, men det kommer ikke fram hvilke oppgaver ekspertgruppene skal ha og hvem de skal bestå av.

Økende ungdomskriminalitet gir grunn til bekymring, med flere alvorlige hendelser med mange ungdom som begår flere og mer alvorlige kriminelle handlinger. Det er positivt at regjeringen styrker et mer synlig og tilstedeværende politi i gatene, men det alene løser ikke kriminalitets-problemene eller årsaken til at ungdom havner i kriminalitet. FO savner derfor også en økning av midler til og prioritering av forebyggende tiltak, særlig i kommunale tjenester. Til tross for store behov erfarer vi at mange kommuner har svært presset økonomi og må nedprioritere viktige kriminalitetsforebyggende, ikke - lovpålagte tjenester som oppsøkende tjenester, miljøterapeuter i skolen, ungdomsklubber ol.

Vi mener at mer politi og justispolitiske tiltak ikke løser ungdomskriminaliteten. Det er lite, om noe, som tilsier at land med særlig fokus på politi, strengere og lange straffer har lavere kriminalitet. Derfor trengs det andre og forebyggende tiltak.

Barnevernet trenger flere institusjonsplasser

Regjeringen bevilger 150 millioner til enkeltkjøp av institusjonsplasser for å øke kapasiteten på kort sikt, og lover å bruke de 60 millionene som ble bevilget i statsbudsjettet for 2024 til å bygge flere offentlige institusjonsplasser.

Det er bra at regjeringen tar den prekære situasjonen på alvor, men vi kan ikke løse kapasitetsproblemer i det offentlige kun ved å kjøpe plasser fra det private. Vi stiller derfor spørsmål ved om bevilgningene over statsbudsjettet i 2024 og i RNB vil øke kapasiteten til å dekke behovene på lang sikt, og bygge den nødvendige beredskapen i institusjonsbarnevernet.

Å bygge opp en offentlig beredskap av institusjonsplasser haster, og vil lønne seg på sikt. Enkeltkjøp av plasser er svært dyrt, og det er heller ikke etisk forsvarlig å sette barn/ungdom ut på anbud for å kunne møte de varierende behovene for institusjonsplasser. Institusjonene må være tilpasset behovene til barn/unge som skal bo der. Det er derfor positivt at regjeringen i statsbudsjettet for 2024 var tydelig på at en del av omstillingen de legger opp til også handler om å rehabilitere og bygge om eksisterende statlige barnevernsinstitusjoner.

En tydelig tilbakemelding vi får fra våre medlemmer, er at det er behov for flere plasser, og ledige rom for å ta imot ungdom på kort varsel. Med ekstra plass, blir det også lettere å plassere ungdommer på institusjoner som er bedre egnet og tilpasset deres behov. Det er behov for en betydelig satsning over statsbudsjettet i 2025 for å lykkes med å løse de utfordringene institusjonsbarnevernet står overfor.

For at de økte bevilgningene skal monne, må det være en del av en større satsing. En av hovedutfordringene er at kravene til Statsbygg gjør det vanskelig for Bufetat å finne egnede lokaler til barnevernsinstitusjoner. Samtidig kan kommersielle og ideelle lett leie eller kjøpe eneboliger når de skal åpne institusjon. I det offentlige går det for sakte, og det er en stor hindring.

Sosialt arbeid mangler i regjerings helsesatsning

Regjeringen foreslår å styrke helsesektoren med 2 milliarder kroner og skal blant annet sørge for reduserte ventetider i helsesektoren. FO er positiv til styrkingen og det forpliktende partssamarbeidet regjeringen har invitert til.

Dette vurderer vi som en viktig oppfølging av nasjonal helse- og samhandlingsplan med mål om å sikre raskere helsehjelp og styrking av psykisk helsearbeidet. Vi forutsetter at helseforetakene bruker en del av disse midlene til helseoppfølging av barn i barnevernsinstitusjoner.

Kommuneøkonomi

Regjeringen foreslår ikke store, nye grep for kommuneøkonomien for inneværende år i forslaget til Revidert nasjonalbudsjett 2024, men har foreslått en økning i inntekter i kommuneproposisjonen 2025 med en reell inntektsvekst på 5 milliarder kroner. Det er positivt, men også helt nødvendig. Mange kommuner sliter med stram økonomi, som fører til økt press på kommunale tjenester. Mange kommuner rapporterer ifølge KS om betydelig sprekk i budsjettene sine i år, og må omstille og nedprioritere. Dette får vi også bekymringsmeldinger om fra våre tillitsvalgte og medlemmer.

Kommuneøkonomien har stor betydning for lokalsamfunn og levekår for befolkningen. Kommunene har ansvar for mange av de viktigste velferdstjenestene som barnehager,

skoler, barnevern og helse- og omsorgstjenester, og er svært viktige for å redusere ulikhet og levekårsforskjeller. Regjeringens ekspertgruppe for barn i fattige familier leverte sin rapport «En barndom for livet» med mange gode forslag til tiltak som er viktig å følge opp. Det finnes ikke fattige barn uten fattige foreldre, og virksomme tiltak må sørge for å løfte foreldre ut av fattigdom. Fattigdom handler om strukturelle utfordringer med mekanismer som både bidrar til fattigdom og ulikhet - og som opprettholder fattigdom. Det kan dreie seg om manglende tilhørighet til arbeidslivet, dårlige/utrygge boforhold, for lave stønader og ulike helseutfordringer – utfordringer vi mener krever mer overordna politiske løsninger. Å bekjempe fattigdom forutsetter at man gjenreiser en helhetlig sosialpolitikk som handler om at alle politikkområder og hjelpetiltak må ses i sammenheng og koordineres. Sammensatte utfordringer løses ikke av enkelttiltak.

Kommunene må sikres tilstrekkelig midler for å drive grunnleggende, forsvarlige velferdstjenester i barnevern, rus, psykisk helse og helse- og omsorgstjenester. Kommunesektoren utgjør førstelinjen for å møte utfordringene ulike kriser gir. FO er bekymret for at presset kommuneøkonomi særlig vil ramme allerede pressede velferdstjenester og ikke lovpålagte forebyggende tiltak. Krav til bemanningsnormer for pedagogisk personell i skoler og barnehager medfører begrensede muligheter for kostnadskutt på disse områdene. Et eksempel er behov for midler for å styrke kommunenes omstilling i tråd med oppvekstreformens mål om mer forebygging og tidlig innsats. Reformen gir kommunene større faglig ansvar for egen barnevernstjeneste og barnevernloven stiller strengere kompetansekrav til ansatte i barnevernet.

FO registrerer at vektingen av tilskudd til personer med utviklingshemming foreslås fjernet i nytt inntektssystem og at toppfinansieringen for ressurskrevende tjenester endres for å kompenseres delvis. Regjeringen legger vekt på at det vil være positivt for kommuner som har hatt store utgifter til ressurskrevende tjenester. Men FO er bekymret for at endringen kan få konsekvenser for enkeltbrukere med diagnosen psykisk utviklingshemming ved at omleggingen kan føre til reduksjon og nedprioritering av tjenestetilbud.

Med vennlig hilsen

Sign
Marianne Solberg
Forbundsleder

Sign
Anine Terland
Seniorrådgiver